

Samen leven, samen leren!

PASSEND ONDERWIJS OP ZONNEWERELD

Inhoud

INLEIDING	3
ORGANISATIE: WIE DOET WAT?	5
<i>De stamgroepleider</i>	<i>5</i>
<i>De intern begeleider</i>	<i>5</i>
<i>De interne- en externe ambulante begeleiding</i>	<i>6</i>
<i>Bouwcoördinator</i>	<i>6</i>
<i>De schoolleiding</i>	<i>6</i>
<i>Overlegstructuren</i>	<i>7</i>
DE WERKCYCLUS	7
<i>De werkcyclus</i>	<i>7</i>
<i>Groepsbespreking</i>	<i>9</i>
<i>Groepsoverdracht</i>	<i>9</i>
<i>Individuele kindbespreking</i>	<i>9</i>
<i>Intervisie met het team</i>	<i>9</i>
INTERNE ONDERSTEUNING	11
<i>Binnen school:</i>	<i>11</i>
EXTERNE ONDERSTEUNINGSMOGELIJKHEDEN	13
<i>Schoolarts</i>	<i>13</i>
<i>Logopedie</i>	<i>14</i>
<i>Cesartherapie</i>	<i>14</i>
<i>Onderzoek door orthopedagoog</i>	<i>14</i>
<i>Samenwerkingsverband Utrecht PO</i>	<i>14</i>
<i>Regionale Expertise Centra (REC) en Kindgebonden Financiering</i>	<i>16</i>
<i>Samenwerkingsverband VO – POVO</i>	<i>16</i>
<i>Buurtteam</i>	<i>18</i>
<i>Verwijsindex Utrecht</i>	<i>19</i>
<i>Protocol kindermishandeling en geweld</i>	<i>19</i>
<i>Cursus Zelfvertrouwen</i>	<i>19</i>
<i>Dyslexie</i>	<i>19</i>
<i>Kinderen met een andere voertaal dan het Nederlands</i>	<i>19</i>
<i>KleuterExtra</i>	<i>20</i>
HET VOLGEN VAN KINDEREN	22
<i>Leerlingonderwijsvolgsysteem (LOVS)</i>	<i>22</i>
<i>Jaarkalender</i>	<i>22</i>
<i>Eigen leerlijn</i>	<i>23</i>
<i>Overgang naar een volgende groep</i>	<i>23</i>
<i>Bewaren van de toetsgegevens</i>	<i>25</i>
<i>Overdracht gegevens als een leerling van school gaat</i>	<i>26</i>
BIJLAGEN	28
<i>Bijlage 1: Werkcyclus volgens Handelingsgericht werken</i>	<i>29</i>
<i>Bijlage 2: Formulier groepsbespreking</i>	<i>36</i>
<i>Bijlage 3: Teamintervisie: de incidentmethode</i>	<i>32</i>
<i>Bijlage 4: Criteria dyslexie onderzoek Masterplan Dyslexie</i>	<i>33</i>
<i>Bijlage 5: Factsheet Gemeente Utrecht verwijzing Dyslexie</i>	<i>36</i>
<i>Bijlage 6: Protocol Versnelling</i>	<i>41</i>
<i>Bijlage 7: Beslisboom en beslissingsaspecten overgang groep 2 naar 3</i>	<i>43</i>
<i>Bijlage 8: Indeling van de groepsmappen</i>	<i>45</i>

Inleiding

Dit document dient als praktische onderlegger/vertaling van het School Ondersteunings Plan en dient als vervanger van het Zorgplan.

Op Jenaplanschool Zonnowereld beschouwen we iedere leerling als een uniek persoon, die het recht heeft een eigen identiteit te ontwikkelen. We kiezen ervoor om kinderen op verschillende manieren met elkaar en met de leerstof in contact te laten komen, zodat een kind niet alleen feitelijke kennis, maar ook sociale kennis kan opdoen. Het onderwijs op Zonnowereld combineert de zorgvuldige begeleiding van de sociaal-emotionele ontwikkeling met het streven ook op cognitief gebied eruit te halen wat erin zit. Hierbij trekken we zoveel mogelijk samen met ouders en verzorgers op.

Niet alle kinderen zijn hetzelfde en ontwikkelen zich dus ook niet volgens een vast patroon. Met behulp van een transparante organisatie en heldere doelen op cognitief én sociaal-emotioneel gebied, proberen we ons onderwijs zo in te richten dat we aan de onderwijsbehoeften van zoveel mogelijk kinderen tegemoet kunnen komen. Het kader hiervoor wordt geboden door de Basisondersteuning zoals gedefinieerd in de Standaard voor de Basisondersteuning Primair Onderwijs in Utrecht Stad.

Daarbij treffen wij voorzieningen voor kinderen die moeilijkheden ondervinden om hun leer- en ontwikkelingsproces goed te laten verlopen. In het hoofdstuk over de interne ondersteuningsstructuur staat waar Zonnowereld de accenten legt. Op het moment dat onze middelen en capaciteiten ontoereikend zijn voor een juiste begeleiding, kunnen wij gebruik maken van voorzieningen binnen het samenwerkingsverband waar ons schoolbestuur en onze school deel van uitmaken¹.

In dit document willen we voor alle betrokkenen (stamgroepleiders, ouders, ambulant begeleiders (AB), intern begeleiders (IB)) helder op een rij zetten hoe de werkcyclus georganiseerd is op school: wie heeft daarin welke rol, wat zijn de procedures en protocollen, welke ondersteuning is er beschikbaar binnen de school en welke ondersteuning kunnen we aanvragen bij het samenwerkingsverband. Het is daarmee een belangrijke basis voor het schoolondersteuningsprofiel van Zonnowereld.

De intern begeleiding is verantwoordelijk voor de jaarlijkse update van dit document, de vaststelling ervan in MT en de verspreiding onder het team, ouders, inspectie en andere belangstellenden. We gaan hierbij uit van de zeven uitgangspunten van Handelingsgericht werken dat het kader biedt voor de werkcyclus op Zonnowereld:

- 1) Het gaat in ons werk om de onderwijsbehoeften van kinderen.
- 2) Afstemming en wisselwerking: het gaat niet alleen om het kind, maar om het kind in wisselwerking met zijn omgeving.

¹ Zonnowereld is een van de 31 scholen van het Protestants Christelijk Onderwijs Utrecht (PCOU). PCOU maakte deel uit van een stadsbreed samenwerkingsverband. In dit "Samenwerkingsverband Utrecht PO" werken 92 basisscholen, 7 SO-scholen en 4 SBO-scholen samen aan Passend Onderwijs in de gemeente Utrecht (www.swvutrecht.nl).

- 3) De stamgroepleider doet ertoe! In de begeleiding staan de stamgroepleider met zijn/haar werkconcept en ondersteuningsbehoeften centraal.
- 4) Positieve factoren en mogelijkheden van kind, stamgroepleider, ouders, begeleiders zijn van groot belang.
- 5) We werken vanaf het begin constructief samen met kinderen en hun ouders.
- 6) We werken doelgericht en geven haalbare, bruikbare adviezen.
- 7) Onze werkwijze is systematisch, in stappen en transparant.

Organisatie: wie doet wat?

De stamgroepleider

De belangrijkste taak op onze school is weggelegd voor de stamgroepleider. Zij is de spil in de zorg. Welke kwaliteiten vragen wij van stamgroepleiders om deze zorgtaak te kunnen vervullen?

De stamgroepleider:

- geeft de kinderen voldoende tijd en gelegenheid tot leren
- is op de hoogte van leerlijnen en kerndoelen van het onderwijs
- stelt duidelijke (minimum) doelen
- geeft effectieve instructie en verwerking
- voert een goed klassenmanagement
- hanteert een leerlingvolgsysteem
- schept een positief werkklimaat
- hanteert een flexibele klassenorganisatie
- werkt samen met collega's, vraagt om hulp indien nodig
- evalueert regelmatig de vorderingen van de kinderen
- signaleert een kind dat opvalt in zijn ontwikkeling en/of leervorderingen
- zoekt actief naar de onderwijsbehoeften van kinderen
- betreft hierbij de ouders/begeleiders
- kan de juiste toets- en observatie-instrumenten kiezen en toepassen
- kan de uitkomsten van deze toets en observaties helder weergeven
- stelt groepsplannen op
- evalueert de uitvoering van deze plannen

De stamgroepleider kan bij haar taak ondersteund worden door anderen zoals:

De intern begeleider

De intern begeleider (IB) heeft als taak om stamgroepleiders te ondersteunen in het bieden van op het kind afgestemd onderwijs. De taken van de intern begeleider zijn:

- analyseren van zorgactiviteiten en leerresultaten en op basis daarvan de passend onderwijs organiseren
- plannen en voorzitten van de kind- en groepsbespreking
- opstellen en bewaken van de jaarlijkse kalender voor de werkcyclus
- stamgroepleiders ondersteunen bij het kiezen en toepassen van toets- en observatie instrumenten
- opzetten en coördineren van het leerlingvolgsysteem
- coördineren van ontwikkelingsperspectieven voor kinderen met een eigen leerlijn
- ondersteunen (begeleiden) van stamgroepleiders bij het analyseren van toets- en observatiegegevens en het maken van groepsplannen
- voorbereiden (en eventueel leiden) van pedagogische en didactische teambesprekingen
- houden van periodiek overleg met de directie wat betreft bevindingen in het kader van het leerlingvolgsysteem en de individuele begeleiding
- ondersteunen van de directie bij het maken van- en de analysering van een trendanalyse uit de gegevens van het leerlingvolgsysteem

- zorgdragen voor de archivering van de kinddossiers
- onderhouden van contacten met externe deskundigen en het samenwerkingsverband
- participeren in het netwerk interne begeleiding van het samenwerkingsverband
- onderhouden van de contacten met collega's uit het speciaal onderwijs en/of de ambulant begeleiders

De interne- en externe ambulante begeleiding

Onze kinderen worden in sommige gevallen mede ondersteund door de interne of externe ambulante begeleiders. Hun taken zijn:

- begeleiden van kinderen die in behandeling zijn voor dyslexie met de methode van Opdidakt
- begeleiden van kinderen met een arrangement
- extra oefening en instructie aan kleine groepjes kinderen met specifieke onderwijsbehoeften
- individuele begeleiding aan kinderen
- vastleggen van activiteiten in een handelingsplan
- cyclisch verslag uitbrengen naar de leerkracht van de vorderingen en evaluatie van het handelingsplan
- onderhouden van haar specialistische kennis.

Bouwcoördinator

Wij hebben voor elke bouw een bouwcoördinator (1-2/3-4/5-6/7-8). Binnen de cyclus als beschreven in dit document is hun taak:

- het bieden van collegiale consultatie aan collega's in hun bouw
- waarborgen van het bouwplan en de doorgaande leerlijn binnen ons onderwijs
- leiding geven aan bouwvergaderingen
- stellen van bouwdoelen in het jaarplan
- aansluiten waar nodig bij gesprekken met ouders/collega/IB/directie

De schoolleiding

De schoolleiding heeft als taak om schoolbreed de voorwaarden te scheppen voor een passend onderwijsaanbod voor onze kinderen. De taken zijn:

- scheppen van een positief (werk)klimaat voor kind, stamgroepleiders en ouders
- bespreken van de trendanalyse van resultaten met het team
- ondersteunen van de intern begeleider bij het maken van- en de analyse van een trendanalyse uit de gegevens van het leerlingvolgsysteem
- stellen van een schooldiagnose
- een (aangepast) onderwijsaanbod (doen) uitvoeren en laten evalueren
- bewaken van de continuïteit van het leerlingvolgsysteem en de schoolverbetering

De directie wordt hierbij ondersteund door vier bouwcoördinatoren.

Overlegstructuren

Directie en IB overleggen eenmaal per 2 weken, en zo vaak als nodig tussendoor.

Overleg IB-Buurtteam: Tijdens het wekelijks contact (als buurtteammedewerkers op school zijn) wordt indien nodig overlegd.

Er vindt twee keer per jaar evaluatieoverleg plaats tussen directie, IB en het buurtteam.

IB-netwerk van bestuur PCOU: IB van alle basisscholen van de PCOU vormen samen het IB-netwerk. Dit netwerk heeft als doel het uitwisselen van informatie en ervaringen alsmede het verder ontwikkelen van de professionaliteit van de intern begeleiders door collegiale consultatie en intervisie. Één of beide intern begeleiders gaan daarheen als afvaardiging van onze school. Er wordt indien nodig verslag gedaan aan team/directie.

Lerend Netwerk SWV PO en VO

Intern begeleiders en (toekomstig) schoolspecialisten (VO 10-14, Rekenen/Taal/Gedrag/...) kunnen participeren in de Lerende Netwerken die verschillende keren per jaar (vaak per wijk) georganiseerd worden door het Samenwerkingsverbanden. We werken samen met SWV Utrecht PO en SterkVO.

Groepsbesprekingen en individuele kindbesprekingen

Dit zijn vaste onderdelen van de werkcyclus die in het volgende hoofdstuk staat beschreven.

De werkcyclus

Zonnewereld hanteert de werkcyclus Handelingsgericht werken (zie bijlage 1). De werkcyclus bestaat uit een proces op groepsniveau, waarbij de stamgroepleider de onderwijsbehoeften van kinderen in kaart brengt, haar onderwijsaanbod daarop afstemt en vastlegt in een groepsplan. Tijdens de uitvoering van het groepsplan wordt op basis van observaties en toetsresultaten dit aanbod geëvalueerd, bijgesteld en uiteindelijk aangepast voor de volgende cyclus. Bij het bepalen van de onderwijsbehoeften is sprake van een mogelijke extra cyclus, waarin de leerkracht actief deze behoeften onderzoekt. Bij het vinden van het juiste onderwijsaanbod is er eveneens een extra cyclus mogelijk waarin de stamgroepleider haar ondersteuningsbehoeften aangeeft en begeleiding krijgt van binnen of buiten de school. Het schooljaar wordt verdeeld in vier periodes waarin de werkcyclus doorlopen wordt. Iedere periode duurt 8 à 10 weken en wordt door IB vastgelegd in de jaarkalender.

De werkcyclus

Hieronder volgt een stapsgewijze beschrijving van een periode:

Voorbereiding:

- 1) De stamgroepleider definieert de onderwijsbehoeften van de groep voor de vakken technisch- en begrijpend lezen, spelling, rekenen en op sociaal-emotioneel gebied. Ze baseert zich hierbij op toetsresultaten, overdrachtsgegevens en observaties. Deze gegevens zijn terug te vinden op de groepskaart in ParnasSys. Er wordt gebruik gemaakt van de notitiecategorieën stimulerende factoren, belemmerende factoren, algemene onderwijs behoeften.
- 2) De stamgroepleider vertaalt deze informatie naar een passend onderwijsaanbod en legt dit vast in een groepsplan (format van dit groepsplan in ParnasSys). Hierin worden maximaal drie groepen onderscheiden wat betreft de hoeveelheid instructie: instructieonafhankelijk, instructiegevoelig en instructieafhankelijk. Daarnaast kunnen enkele kinderen een eigen aanbod hebben (zie verder bij eigen leerlijn). Vanaf augustus 2012 worden er slechts bij uitzondering handelingsplannen geschreven: alles wordt opgenomen in groepsplannen. De stamgroepleider stelt IB op de hoogte van het groepsplan en bespreekt dit samen.

Uitvoering:

- 3) Tijdens de uitvoering van de groepsplannen kan blijken dat een kind opvalt ten aanzien van resultaten, werkhouding of op sociaal-emotioneel gebied. Als de ondersteuning (verlengde instructie) onvoldoende oplevert, is het zaak om de kind beter in beeld te krijgen: de stamgroepleider onderzoekt via (diagnostisch) gesprek en/of testen. In deze fase wordt dus actief gezocht naar de onderwijsbehoeften. Op basis van de bevindingen zoekt de stamgroepleider een passend aanbod en legt dit vast in het groepsplan. In dit proces worden ouders geïnformeerd en waar mogelijk betrokken. IB kan een adviserende rol spelen bij de keuze van (diagnostisch) materiaal en het aangepast onderwijsaanbod. Als de stamgroepleider er niet uitkomt, kan een stamgroepleider een kindbespreking aanvragen. In de kindbespreking kan besloten worden om, na overleg met ouders, externe hulp in te roepen in de vorm van onderzoek of Advies en Ondersteuning (A&O) vanuit het samenwerkingsverband. Ook kan het buurtteam hier een rol in spelen. Hierover gaat het volgende hoofdstuk.
- 4) Tijdens de uitvoering van een groepsplan vindt er tenminste één groepsbezoek plaats van de IB

Evaluatie:

De stamgroepleider evalueert het groepsplan op basis van toetsresultaten (methodegebonden en methodeonafhankelijk), observaties en/of andere informatie en bespreekt dit met IB tijdens de verplichte groepsbespreking. Dit is ook het moment dat de stamgroepleiders de Stimulerende Factoren, Belemmerende Factoren, en de (Specifieke) Onderwijsbehoeften van de kinderen aanvullen in ParnasSys.

Indien bij een kind wordt vastgesteld dat de geboden ondersteuning onvoldoende is geweest, vindt een individuele kindbespreking plaats (zie verder onder kindbespreking). Op basis van de evaluatie en de beschikbare data wordt een groepsplan voor de volgende periode opgesteld.

Groepsbespreking

De intern begeleider is verantwoordelijk voor het bewaken en plannen van de groepsbespreking. De evaluatie en de verslaglegging van de afspraken ten behoeve van het kinddossier zijn een verantwoordelijkheid van de stamgroepleider.

Aan een groepsbespreking gaat een groepsbezoek vooraf. Er zijn per jaar 3 groepsbesprekingen. Voorafgaand aan de bespreking vult de stamgroepleider het formulier groepsbespreking in. (zie bijlage 2).

In 2018-2019 gaat geëxperimenteerd worden met een nieuwe vorm die samenwerking en eigenaarschap stimuleert: groepsbespreking in de bouw. Het formulier wordt dan vervangen door een doelenbord dat vooraf door de stamgroepleiders wordt voorbereid en tijdens de bespreking gepresenteerd. Collega's worden gevraagd feedback te geven en mee te denken. Hiermee zal de losse intervisie wellicht komen te vervallen. De werkwijze zal worden geëvalueerd en bijgesteld waar nodig. Wanneer de definitieve vorm duidelijk is, zal die hier worden beschreven.

Groepsoverdracht

Aan het eind van het schooljaar is er een groepsoverdracht tussen stamgroepleiders. De stamgroepleider van de huidige groep zorgt dat in ParnasSys de stimulerende, de belemmerende factoren en de algemene onderwijsbehoeften up-to-date zijn. Kinderen met een eigen leerlijn (ontwikkelingsperspectief) worden overgedragen in een gesprek waar IB eventueel ook bij aanwezig is.

Aanvullende informatie kan in een overdrachtsnotitie eveneens in ParnasSys. Tijdens de overdracht wordt in ieder geval besproken: de resultaten die de kind op de verschillende vakgebieden behaalt en bijzonderheden op sociaal emotioneel gebied of met betrekking tot de ontwikkeling van een kind. Ook wordt er stilgestaan bij de eerder genoemde stimulerende- en belemmerende factoren en de algemene onderwijsbehoeften.

Individuele kindbespreking

Indien de stamgroepleider moeite heeft met het vinden van de onderwijsbehoeften van een kind, of met het vinden van een passend onderwijsaanbod, kan de kind ingebracht worden in een kindbespreking. Deze komen voort uit een groepsbespreking.

Aan de kindbespreking nemen altijd IB en de stamgroepleider deel. Daarnaast kunnen er deelnemers worden uitgenodigd op basis van ervaring en kennis (bijvoorbeeld een voormalig stamgroepleider van de kind, gedragsspecialist, maatschappelijk werkster).

Intervisie met het team

De stamgroepleider kan er ook voor kiezen de kind in te brengen in een intervisiebijeenkomst met het team. Deze kunnen drie keer per jaar ingepland worden en staan onder leiding van IB.

Het doel van deze intervisiebijeenkomst is driedelig:

- 1) de stamgroepleider krijgt handelingsadviezen m.b.t. een kind via collegiale consultatie.
- 2) alle stamgroepleiders kunnen leren van de ervaringen van anderen.
- 3) het team krijgt zicht op het denken en handelen van collega's en ontwikkelt en borgt daarmee de pedagogische huisstijl.

De opzet van de bespreking is afhankelijk van wat er speelt. Een mogelijke vorm is de incident-methode (zie bijlage 3). Er wordt gestart met de vraag wie een kind wil inbrengen. Na een korte introductie van de kinderen wordt gezamenlijk gekozen voor een casus die het meest bijdraagt aan de drie doelstellingen. De intervisie vindt met name op bouwniveau plaats, maar kan ook op schoolniveau om teambrede uitwisseling mogelijk te maken.

Interne ondersteuning

Binnen school:

De interne ondersteuning wordt verzorgd door de leerkracht, de interne ambulante begeleider, remedial teachers, specialisten, leerkrachtondersteuners en (lees)ouders. Zij verzorgen de extra steun in en buiten de groep, naast de steun die via arrangementen van het samenwerkingsverband of van cluster 1 of 2 geboden kan worden aan individuele kinderen (zie verderop bij externe ondersteuningsstructuur).

In het schooljaar 2019-2020 hebben we op Zonnowereld de volgende specialisten:

- Rekenspecialist
- Talentspecialist
- Gedragsspecialist

Voor de signalering en begeleiding van dyslectische kinderen is het Richtinggevend kader Dyslexie van het Samenwerkingsverband SWV Utrecht PO leidend (te vinden bij bijlagen Schoudercom). Vanuit de PCOU is dit aangevuld met een project dat voorziet in het aanbieden van Kurzweil (leessoftware voor dyslectische kinderen) op alle scholen. Opdidakt verzorgt dyslexiebegeleiding bij ons op school.

Het protocol Ernstige Reken-Wiskunde problemen en Dyscalculie vormt de leidraad voor de begeleiding van kinderen met grote moeite met rekenen. Dit protocol is met name gericht op preventie van rekenproblemen. Het team is geschoold in het rekenonderwijs volgens dit protocol. Daarnaast zijn de rekencoördinator en een intern begeleider (gr 5-8) opgeleid als ERWD-reken-diagnosticus.

Vanaf schooljaar 2018/2019 zal de rekencoördinator twee dagen per week aandacht besteden aan het rekenonderwijs op Zonnowereld. Het doel hiervan is het plezier van kinderen en stamgroepleiders in het rekenonderwijs vergroten en het verder uitbouwen van de kwaliteit van het rekenonderwijs. Daarnaast zal er extra aandacht zijn voor de kinderen die zich op rekengebied trager of juist sneller ontwikkelen, door middel van extra begeleiding en rekenonderzoeken.

Hiernaast wordt extra ondersteuning geboden op diverse terreinen.

De coördinatie van deze ondersteuning ligt bij het zorgteam (intern begeleiders, RT'ers specialisten).

Het financiële kader is onderdeel van het schoolplan en het schoolondersteuningsprofiel (SOP).

Ondersteuning op medisch vlak is geprotocolleerd in het PCOU Protocol Medicijnverstrekking en Medisch Handelen. Dit protocol bevat richtlijnen voor scholen ten aanzien van hulp bij medicijnverstrekking en het plegen van medische handelingen. Zonnowereld zal elke casus apart beoordelen.

Interne ondersteuning d.m.v. Remedial Teaching (RT)

Remedial teaching is extra uitleg en hulp aan kinderen die leermoeilijkheden of andere problemen hebben. Remedial teaching kan individueel of in kleine groepjes. De leerkracht die deze hulp geeft, heet een remedial teacher. De RT-er probeert eerst een beeld te krijgen van het probleem aan de hand van een gesprek, toetsen en/of observaties. Daarna wordt een handelingsplan opgesteld met de doelen voor de komende periode. Deze stappen komen voort uit de cyclus van het HGW.

Zoals in de inleiding al beschreven wordt, ontwikkelen niet alle kinderen in hetzelfde tempo en niet volgens dezelfde patronen. Stamgroepleiders observeren gedrag en analyseren resultaten. In de meeste gevallen verloopt dit voor de leerling zonder problemen. Echter soms ontstaat er een hulpvraag vanuit de stamgroepleider. Deze kan zijn op het gebied van sociaal emotionele ontwikkeling / gedrag of op het gebied van leerresultaten. De vraag is altijd gericht op wat er nodig is om gedrag, dan wel resultaten te verbeteren en in hoeverre beide van invloed zijn op elkaar. De vraag wordt altijd vastgesteld in een leerlingbespreking met de IB-er en wordt samen met ouders besproken, om vast te stellen wat de vervolgstappen zijn.

Er kunnen verschillende vervolgstappen zijn.

1. Er is in de recent aangeboden leerstof een klein hiaat ontstaan. Indien de leerkracht er niet aan toe komt dit in de groep aan te pakken, wordt de RT-er ingeschakeld om met deze leerling, of een klein groepje leerlingen met dezelfde hulpvraag, een bepaalde periode aan de slag te gaan. Dit is altijd planmatig en doelgericht. Na een bepaalde periode wordt geëvalueerd. Is het doel behaald en kan de leerling weer mee in de groep, of is er meer nodig? Wat nodig is wordt in het zorgteam besproken en weer teruggekoppeld aan de ouders. Als er meer nodig blijkt te zijn, kan er onderzoek gedaan worden naar de punten zoals hieronder worden beschreven.
2. Er is een bepaalde leer- en/of ontwikkelingsstoornis wat maakt dat een leerling structurele extra begeleiding nodig heeft. Dit kan zijn op de leergebied rekenen lezen en spelling. Te denken valt aan ernstige enkelvoudige dyslexie. In zo'n geval is er vaak een grote achterstand. Als die niet wordt aangepakt, zal de achterstand alleen maar groter worden. Pre-teaching of remedial teaching, ondersteunt de leerling en ook de leerkracht.

Kinderen kunnen ook moeite hebben met cognitieve functies. Hoe plan ik taken? Hoe houd ik mijn aandacht bij de taken? Wat doe ik als ik vastloop? Ook bij leerlingen met beperktere cognitieve vermogens, of een zeer disharmonisch profiel, kan extra begeleiding noodzakelijk zijn.

In zowel het geval van leer- als ontwikkelingsstoornissen is het van groot belang om te werken aan een positief zelfbeeld en zelfvertrouwen. Soms geeft het de leerling een veiliger gevoel als dat 1 op 1 of in een klein groepje kan. Uiteindelijk zal het wel in de groep weer moeten gaan gebeuren. Daarom kan RT ook in de groep gaan plaatsvinden. Óf en in welke mate RT gegeven zal worden, wordt altijd per individu bekeken en besproken door het zorgteam.

Alle stappen die genomen worden gaan i.o.m. de stamgroepleider en het zorgteam. Op het moment dat wij samen zien dat de hulp vanuit de RT niet

afdoende is, gaan we in gezamenlijk overleg bekijken of er externe hulp ingeschakeld moet worden en welke dat zou moeten zijn. Nadat alle gegevens geanalyseerd zijn en de doelen zijn vastgesteld, ziet het er in de praktijk ongeveer als volgt uit.

2 voorbeelden

Doel	Wie	Wat	Evaluatie
Over 4 weken kan 'X' de regels van 't Kofschip-x toepassen en scoort hij minimaal een III-score op E-7	RT-er werkt met leerling(en) 30 min per week DE RT-er overlegt 1x per maand met de stamgroepleider	Materiaal vanuit de basis en extra materiaal, o.a. digitaal. Huidige methode in de groep. Concreet materiaal (kranten)	Na 4 weken wordt gekeken of de doelen behaald zijn en wordt vastgesteld wat het vervolg is.
Aan het einde van het schooljaar kan 'Y' werken met een stappenplan en leert hij zijn emoties te reguleren als hij vastloopt en heeft hij een positief zelfbeeld i.r.t. zijn ADD	RT-er werkt 30 min per week aan de doelen. 1x per 4 weken is er overleg in het 'zorgteam'	Stappenplan van Meichenbaum Het 'Ik-boek' Spelmateriaal om emoties te leren verwoorden	Elke 4 weken worden de ontwikkeling besproken en doelen indien nodig bijgesteld. Na 3 maanden wordt vastgesteld of de hulp afdoende is of dat er externe hulp nodig is.

Externe ondersteuningsmogelijkheden

Indien een kind onvoldoende ontwikkeling doormaakt en het lukt niet om een passend aanbod of begeleiding te vinden, kan in overleg met de intern begeleider externe hulp worden ingeroepen. In dit hoofdstuk wordt beschreven welke mogelijkheden voor externe hulp er zijn.

Jeugdarts

Een assistente van JeugdGezondheidsZorg komt op school alle kinderen van groep 2 screenen (meten, wegen, test van gehoor en zicht). Voor kinderen uit groep 7 test de assistente alleen het gehoor, lengte en gewicht en het zicht op verzoek van ouders of leerkracht of naar aanleiding van eerdere signalen. Een vervolg kan zijn dat ouders en kind uitgenodigd worden voor een gesprek en onderzoek met en door de jeugdverpleegkundige of jeugdarts op het Centrum voor jeugd en gezin in de wijk of op school. Omdat alle ouders een brief krijgen met de uitnodiging om eventuele vragen rondom de ontwikkeling van hun kind te bespreken met de jeugdarts of de jeugdverpleegkundige, kunnen zij ook zelf het initiatief nemen voor zo'n gesprek. Ouders kunnen in dat geval zelf een afspraak maken.

Indien er tussentijds vragen ontstaan kan een extra consult worden aangevraagd door IB en ouders. De schoolarts kan, evenals de huisarts, ouders doorverwijzen naar specialistische organisaties voor verder onderzoek.

Contactpersonen voor Zonnowereld zijn:
Mayra van Uum (verpleegkundige)
Anusjka Cooman (arts)

Logopedie

In groep 2 worden alle kinderen logopedisch gescreend door de logopedist. Naar aanleiding hiervan kunnen ouders het advies krijgen hun kind aan te melden bij een logopedist voor behandeling. School ontvangt per kind de screeningsresultaten. Deze worden bewaard in het dossier. Stamgroepleider en IB kunnen kinderen eerder doorverwijzen voor een eenmalige logopedische screening, mochten zijn dit nodig achten.

Cesartherapie

Zonnowereld werkt samen met Cesartherapiepraktijk Wiegers & de Jongste. Indien een stamgroepleider twijfelt over de ontwikkeling van een kind op het gebied van grove of fijne motoriek kan zij na overleg met ouders een screening (kosteloos) aanvragen. Hieruit komen adviezen voort gericht op de stamgroepleider en/of ouders.

Onderzoek door orthopedagoog

Indien er vragen zijn over capaciteiten en mogelijkheden van een kind, kan IB samen met ouders en stamgroepleider overgaan tot het (laten) uitvoeren van onderzoek naar bijvoorbeeld intelligentie. Er zal per situatie worden onderzocht wat de mogelijkheden zijn om dit onderzoek vergoed te krijgen. Hiervoor wordt informatie ingewonnen bij het buurtteam, huisarts of de eigen verzekering.

Samenwerkingsverband Utrecht PO

Zonnowereld maakt deel uit van het Samenwerkingsverband Utrecht Primair Onderwijs. Deze stichting is er voor de ondersteuning van de school in het mogelijk maken van passend onderwijs aan alle kinderen. Hiertoe kan zij onderwijsadviseurs en trajectbegeleiders beschikbaar stellen, onderwijszorgarrangementen toekennen of toelaatbaarheid voor het speciaal basisonderwijs toekennen.

Het model waar vanuit gewerkt wordt staat hieronder weergegeven (bron: www.swvutrechtpo.nl):

Samen met het voortgezet onderwijs en de gemeente Utrecht heeft het SWV Utrecht PO een model ontwikkeld om de visie op Passend Onderwijs en zorg voor jeugd weer te geven. Dit model gaat uit van een sterke basis op school (basisondersteuning), extra ondersteuning die samen met ketenpartners (leerplicht, jeugdgezondheidszorg, buurtteam, jeugd & gezin, sociaal- en het schoolmaatschappelijk werk) wordt geboden. De specialistische zorg wordt geboden vanuit specialistische voorzieningen (GGZ, reclassering en justitie, jeugdzorg, speciaal basisonderwijs en speciaal onderwijs).

De basisondersteuning (sterke basis)

Binnen het samenwerkingsverband zijn door de besturen afspraken gemaakt over de basisondersteuning. Dit is vastgelegd in de Utrechtse Standaard. Deze standaard bestaat uit een aantal referenties. Op deze wijze bepaalt het bestuur aan welk niveau van ondersteuning elke school binnen het samenwerkingsverband moet voldoen. Onderdeel van de Utrechtse Standaard is het handelingsgericht werken (HGW). Iedere basisschool in Utrecht werkt volgens de zeven uitgangspunten van HGW.

Extra ondersteuning (steun waar nodig)

Wanneer een school alles heeft gedaan binnen de afgesproken Utrechtse Standaard, maar nog steeds handelingsverlegenheid ervaart, kan zij voor extra ondersteuning terecht bij het SWV. Met behulp van een onderwijsondersteuningsarrangement wordt de school in staat gesteld om extra ondersteuning aan te trekken (in geld of in expertise) om een goed antwoord te kunnen geven op een ondersteuningsvraag van een kind. De ondersteuning is altijd tijdelijk van aard en bedoeld voor het individuele kind.

Zonnewereld heeft een Schoolondersteuningsplan (SOP) waarin staat beschreven hoe wij de basisondersteuning vormgeven op onze school. Mocht dat ontoereikend zijn, dan kan de hulp van het samenwerkingsverband worden ingeroepen.

Met behulp van een groeidocument kan school een aanvraag voor kortdurende ondersteuning/advisering van een onderwijsconsulent worden ingediend. Is er een vraag naar meer ondersteuning, dan kan een aanvraag voor een arrangement worden ingediend.

De intern begeleider coördineert de aanvragen voor extra ondersteuning bij het Samenwerkingsverband. Voor verdere informatie wordt verwezen naar de website van het samenwerkingsverband (www.swvutrecht.nl).

Regionale Expertise Centra (REC) en Kindgebonden Financiering

Met de komst van de wet Passend Onderwijs is er veel veranderd op het gebied van het Speciaal Onderwijs en de leerlinggebonden financiering (rugzakjes). Deze verandering is per 1 augustus 2014 actief geworden.

Van de vier REC-clusters die er waren blijven cluster 1 en 2 "los" bestaan:

- REC-Cluster 1: voor kinderen met een visuele handicap of beperking (blinde of slechtziende kinderen);
- REC-Cluster 2: voor kinderen met een communicatieve handicap of beperking (gehoor-, taal- en/of spraakproblemen); Voor alle basisscholen in Utrecht is Auris de samenwerkingspartner.

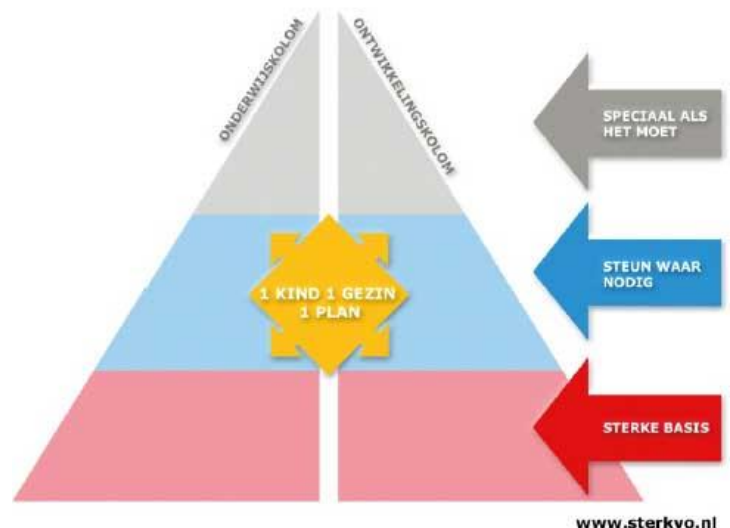
Cluster 3 en 4 gaan op in het nieuwe samenwerkingsverband.

- Cluster 3: voor kinderen met een verstandelijke en/of lichamelijke handicap of beperking;
- Cluster 4: voor kinderen met psychiatrische of gedragsstoornissen (bijvoorbeeld autisme);

Per 1 augustus 2014 zijn de rugzakjes komen te vervallen en zal er worden gewerkt met arrangementen op maat, afhankelijk van de ondersteuningsbehoefte. Arrangementen moeten jaarlijks door school worden aangevraagd (in tegenstelling tot rugzakjes, die door ouders werden aangevraagd).

Samenwerkingsverband VO – POVO

Sterk VO wil passend onderwijs realiseren voor elke jongere. Daaronder vallen twee hoofdpodochten: het bevorderen van een sterke basis op school en het ondersteunen van de schoolloopbaan van kinderen. Binnen Sterk VO werken scholen, kernpartners (leerplicht, schoolmaatschappelijk werk en de jeugdgezondheidszorg) en de gemeenten Utrecht en Stichtse Vecht samen aan onderwijs en ondersteuning op maat. De visie op passend onderwijs en zorg voor de jeugd is samengevat: een sterke basis, steun waar nodig, speciaal als het moet.

Sterk VO wil met scholen en kernpartners werken volgens drie professionele kernwaarden:

- opbrengstgericht (resultaten behalen, producten leveren)
- planmatig werken aan kwaliteitsverbetering (doelen stellen, cyclisch werken)
- klantgericht, dienstverlenend en ondersteunend vanuit kritisch partnerschap

Hier vindt u de kernwaarden verder toegelicht: [Kernwaarden SWV Sterk VO](#).

Uitgangspunten passend onderwijs en zorg voor jeugd:

- geen thuiszitters, iedere leerling een passende plek
- doorgaande schoolloopbanen
- gewoon waar het kan, speciaal waar het moet
- uitgaan van mogelijkheden en eigen kracht
- niet na elkaar, maar naast en met elkaar
- niet over maar met jeugdigen en ouders
- integraal: één kind, één gezin, één plan, één contact. Eenvoudiger, slimmer, doelmatiger

Meer informatie over het samenwerkingsverband is te vinden op www.sterkvo.nl

POVO

Voor de begeleiding van kinderen naar het voortgezet onderwijs is in Utrecht POVO opgezet. POVO valt onder het Samenwerkingsverband Voortgezet Onderwijs.

De procedure omvat drie fasen:

- (1) voorlichting, oriëntatie en advies
- (2) aanmelding, toelating en overdracht
- (3) terugkoppeling.

De POVO-aanmeldingen worden geregeld door de stamgroepleiders van groep 8, waarvan er één binnen het school-taakbeleid de coördinatie krijgt toegewezen. Eind groep 7 krijgt het kind een voorlopig advies. De intern begeleider heeft supervisie.

Op basis van het kindbeeld en de resultaten uit het leerlingvolgsysteem, krijgen ouders in jan/feb van groep 8 het definitieve advies van school over de schoolkeuze. In januari-februari vullen stamgroepleiders het kinddossier in Onderwijs Transparant in voor iedere leerling. Eind februari/begin maart volgt dan het advies- en schoolkeuzegesprek, waarin de school een definitief advies verstrekt. De kinddossier worden gefinaliseerd zodra de resultaten van de CITO-eindtoets ontvangen zijn.

Binnen de POVO is er een aparte procedure voor kinderen met een leerachterstand of andere zorgen waardoor de plaatsing op het VO extra aandacht vraagt. De aanmelding van deze kinderen vindt plaats op basis van de gegevens van de toetsen die eind groep 7 worden afgenomen. Na aanmelding wordt het drempelonderzoek afgenomen. Eventueel wordt deze aangevuld met

de Nederlandse Intelligentietest voor Onderwijsniveau (NIO) of Nederlandse Differentiatie Testserie Basistest.

Op de website van POVO Utrecht is uitgebreidere en de meest relevante informatie beschikbaar. <http://www.sterkvo.nl/povo/>

Buurtteam

Sinds 1 januari 2015 is de gemeente verantwoordelijk voor de jeugdzorg en voor een deel van de zorg en ondersteuning aan volwassenen. In de stad Utrecht brengen de buurtteams de basiszorg dichterbij huis.

Bij het buurtteam kunnen ouders terecht als ze vastlopen met vragen rond opvoeden en opgroeien, echtscheiding, werkloosheid, huiselijk geweld, psychische problemen, schulden, eenzaamheid, overlast en meer. Een buurtteam bestaat uit professionele hulpverleners met veel ervaring. Zij werken nauw samen met scholen, consultatiebureaus, huisartsen en wijkverpleging.

Bij het buurtteam werken professionele medewerkers met veel ervaring in de wereld van zorg, welzijn, wonen en werk. Zij zijn afkomstig uit verschillende organisaties. Zij kunnen ouders helpen met vragen of problemen op een groot aantal gebieden. Met als doel dat ouders/kinderen met minder hulpverleners te maken dan vroeger het geval was.

Via de telefoon of email kan er met het buurtteam binnen een paar dagen een afspraak gemaakt worden. Er is één vast aanspreekpunt voor het kind/gezin, ook als er meerdere problemen spelen. Samen kijken ze wat ze voor het kind/gezin kunnen doen, waar mensen uit de omgeving bij kunnen helpen en waarbij er professionele hulp nodig heeft. De ouders houden daarbij de touwtjes in handen. Het buurtteam ondersteunt waar nodig. Ze helpen het kind/gezin zoveel mogelijk zelf hun leven op de rit te krijgen. Soms is naast de hulp van het buurtteam nog andere zorg nodig. Het buurtteam helpt in het leggen van de contacten met de juiste organisaties.

School:

In overleg met ouders kan school ook contact zoeken met het buurtteam om hun expertise bij een leerlingbespreking op te vragen. Ze zullen dan met ouders en school in gesprek gaan.

Het buurtteam is regelmatig op school. Tijdens deze momenten gaan ze in gesprek met kinderen. De planning van deze gesprekken geschiedt in samenspraak met ouders.

Kinderen kunnen ook éénmalig een gesprek met het buurtteam zelf aanvragen onder schooltijd. De uitkomst van dit gesprek zal altijd gedeeld worden met ouders. Of de uitkomst ook gedeeld wordt met school hangt van de ouders af. Ouders bepalen welke besproken punten met het buurtteam gedeeld worden met school.

Voor meer informatie: www.buurtteamsutrecht.nl

Buurtteam Vleuten
Burchtpoort 16

Verwijsindex Utrecht

De gemeente Utrecht werkt met de instellingen voor onderwijs, welzijn, zorg en veiligheid aan de verbetering van de zorgstructuur voor de jeugd zodat snel de juiste hulp kan worden geboden aan jongeren en ouders die problemen hebben met opvoeden en opgroeien.

Belangrijk instrument in deze zorgstructuur is de verwijsindex Utrecht.

De verwijsindex brengt signalen van beroepskrachten uit verschillende organisaties dat er iets aan de hand is met een jongere, bij elkaar. De gemeente Utrecht is in 2009 gestart met de invoering van de verwijsindex. Mochten er serieuze zorgen bestaan over een leerling dan kan IB, na overleg met ouders, overgaan tot het melden van deze zorg in deze verwijsindex. Als er een tweede beroepskracht is die ook een melding over hetzelfde kind/jongere in het systeem doet, dan brengt het systeem die meldingen bij elkaar. Er ontstaat dan een "match". Beide melders krijgen bericht van het systeem dat zij zich beiden over dezelfde kind/jongere zorgen maken. Zij zoeken dan contact met elkaar om af te spreken hoe ze gezamenlijk de best passende zorg en ondersteuning kunnen verlenen. Wettelijk is geregeld dat een melding in de verwijsindex maximaal 2 jaar blijft staan, tenzij de zorgelijke situatie eerder is opgelost of ook nog na deze 2 jaar blijft voortduren. In dat geval kan de beroepskracht de melding verwijderen of verlengen.

Een melding wordt ook verwijderd op het moment dat een jongere 23 jaar wordt of overlijdt. Een ouder of jongere (vanaf 12 jaar) heeft recht op inzage in het systeem, zodat zelf bekeken kan worden welke gegevens er over de jongere in de verwijsindex staan.

Protocol kindermishandeling en geweld

De meldcode kindermishandeling en huiselijk geweld verplicht scholen zich te houden aan het protocol dat hiervoor is uitgewerkt voor het basisonderwijs. Het doel van het protocol is om te helpen bij het herkennen van signalen van kindermishandeling en geweld. Het kan soms een dilemma zijn om te handelen, omdat het 'slechts' om vermoedens gaat en er angst is om de relatie met de ouders op het spel te zetten, maar het gaat uiteindelijk om het welzijn van het kind en daar kunnen scholen een belangrijke signaalfunctie vervullen. Wij volgen de Meldcode Kindermishandeling en huiselijk geweld van de PCOU. Hierin staat duidelijk omschreven welke 5 stappen aan de orde zijn bij vermoedens van huiselijk geweld of kindermishandeling. Dit protocol wordt ook benoemd in het schoolveiligheidsplan.

Cursus Zelfvertrouwen

Na schooltijd wordt er bij voldoende belangstelling een cursus zelfvertrouwen aangeboden voor kinderen uit groep 1-4 en groep 5-8. Sira Kindercoaching organiseert dit. De cursus komt voor rekening van de ouders, en mogelijk de aanvullende zorgverzekering.

Dyslexie

Voor de aanvraag en criteria rondom dyslexie verwijzen we naar bijlage 5 en 6. Hierin wordt aangegeven wanneer een kind in aanmerking komt voor een

vergoed onderzoek en welke verwijspprocedure daar voor is gesteld in de gemeente Utrecht.

Dyslexiebehandeling Opdidakt op school en onder schooltijd

Zonnewereld werkt samen met Opdidakt (www.evizier.nl) voor de behandeling van ernstige enkelvoudige dyslexie. Als bij stamgroepleiders het vermoeden bestaat dat een kind in aanmerking komt voor onderzoek naar dyslexie, zullen ouders hierover benaderd worden. Ook worden zij geïnformeerd over de te volgen procedure. Mocht er ernstige enkelvoudige dyslexie vastgesteld worden, dan kunnen ouders ervoor kiezen hun kind door een behandelaar van Opdidakt te laten behandelen. Deze behandeling vindt op school plaats, (meestal) onder schooltijd. De behandelaar werkt nauw samen met de stamgroepleiders en de desbetreffende intern begeleider en de ouders.

Voor inhoudelijk meer informatie verwijzen wij graag naar het document 'Dyslexie op Zonnewereld'.

De kinderen die de dyslexiebehandeling hebben afgerond komen in aanmerking voor een onderhoudscursus in groep 7 en 8. Deze onderhoudscursus wordt onder schooltijd aangeboden door Zonnewereld en uitgevoerd door Opdidakt.

Kinderen met een andere voertaal dan het Nederlands

We werken binnen ons bestuur samen met Taalschool Utrecht. Wanneer de kinderen de Nederlandse taal voldoende beheersen, kunnen zij uitstromen naar het basisonderwijs. De taalschool biedt hierbij begeleiding in de eerste periode. Daarna draaien de kinderen mee met ons onderwijsaanbod. Mocht er extra ondersteuning nodig zijn, volgen wij hierbij de vastgestelde zorgroute.

KleuterExtra

In groep 1 en 2 is het mogelijk een leerling aan te melden bij het programma KleuterExtra. Dit is een samenwerking tussen de gemeente Utrecht en Universiteit van Utrecht. KleuterExtra biedt een ondersteuning voor kinderen die, naast het dagelijkse onderwijs, in de groep even wat extra hulp nodig hebben met de dingen die ze moeilijk vinden. De verwachting is dat een kind na dit traject een extra zetje in de rug heeft gekregen, waardoor hij of zij weer makkelijker mee kan komen in de groep.

Het traject

Wanneer er zorgen zijn rondom de ontwikkeling van een kind worden deze met de intern begeleider van de onderbouw gedeeld. Zij kan een KleuterExtra traject adviseren, hetgeen dan ook aan de ouders wordt geadviseerd. Het kind wordt door de stamgroepleider(s), middels een aanmeldformulier, bij KleuterExtra aangemeld. Na aanmelding komt er een medewerker van KleuterExtra langs voor een gesprek met de stamgroepleider(s), intern begeleider en ouder(s). De medewerker kijkt in de groep naar hoe het gaat met het kind en doet verschillende taakjes met een kind om te kijken waar hij of zij goed in is en wat hij of zij nog moeilijk vindt.

In een tussentijdsgesprek met alle betrokkenen worden de taakjes door middel van een verslag door de medewerker toegelicht en wordt er gekeken naar of er ondersteuning nodig is en zo ja, welke vorm van ondersteuning dan het beste aansluit bij de behoeften van een kind. Er wordt tevens besproken wat ouder(s) en stamgroepleider(s) kunnen doen om de ontwikkeling te stimuleren. Indien er

geen ondersteuning nodig blijkt te zijn bij het kind, wordt het traject afgesloten. Wanneer er wel ondersteuning binnen KleuterExtra aan het kind wordt geboden, volgt er na de ondersteuningsperiode een afrondingsgesprek.

Het volgen van kinderen

In dit hoofdstuk wordt het systeem beschreven waarmee we de ontwikkeling van kinderen volgen en hoe de besluitvorming verloopt in het geval deze ontwikkeling leidt tot aanpassingen in het onderwijsaanbod.

Leerlingonderwijsvolgsysteem (LOVS)

Het leerlingvolgsysteem van de Zonnewereld bestaat uit de volgende onderdelen:

De sociaal-emotionele ontwikkeling wordt gevolgd met behulp van het observatieprogramma ZIEN. Dit programma is onderdeel van het elektronisch registratie en administratiesysteem ParnasSys.

In de groepen 1/2 wordt gebruik gemaakt van het ontwikkelingsvolgmodel van Memelink (OVM-web). Dit wordt twee keer per jaar door de stamgroepleider ingevuld en met ouders besproken tijdens rapportbesprekingen.

Op cognitief vlak worden methodegebonden toetsen en methode-onafhankelijke toetsen afgenomen. Doel van beide typen toetsen is het nauwlettend volgen van de ontwikkeling die de kinderen doormaken. Bij de afname van toetsen volgen we het toetsprotocol van de PCOU. Stamgroepleiders kunnen in overleg met IB kiezen voor het (tussentijds) diagnostisch toetsen van kinderen; de afspraken hierover staan beschreven in het stuk Diagnostisch toetsen op Zonnewereld.

Alle toetsresultaten worden ingevoerd in ParnasSys.

De toetsgegevens vormen mede de basis voor de vaststelling van het onderwijsaanbod in de groepsplannen.

In de orthotheek is materiaal beschikbaar voor hulp bij diagnostiek en remediering in geval van vragen op het gebied van cognitieve prestaties, taak/werkhouding of gedrag.

Jaarkalender

De IB-ers dragen ervoor zorg dat in de jaarkalender alle activiteiten met betrekking tot de werkcyclus en toetsafnames zijn opgenomen.

De toetskalender wordt vastgesteld op bovenschools (PCOU) niveau. Hierin staan alle methode-onafhankelijke toetsen die worden afgenomen.

Dit schooljaar worden de volgende Cito-toetsen afgenomen:

Taal en rekenen voor kleuters, technisch lezen (AVI/DMT), begrijpend lezen, begrijpend luisteren, (werkwoord)spelling, rekenen/wiskunde, taalverzorging, studievaardigheden en de eindtoets.

Bij de CITO-eindtoets coördineert IB juiste afnameprocedure, aanmelding voor niveautoets, materiaal voor kinderen met dyslexie, etc.

Eigen leerlijn

Voor sommige kinderen gaat het tempo van de groep bij één of meer vakken te snel. Ook voor deze kinderen moet het onderwijs zo ingericht zijn dat zij in het tempo mogen leren dat zij aankunnen. Deze kinderen kunnen na 30 maanden onderwijs (geteld vanaf groep 3, telkens 10 maanden per schooljaar) een eigen leerlijn krijgen, waarbij voor betreffende vakken wordt vastgesteld welke aangepaste tussen- en einddoelen bereikt zullen worden met behulp van welke aanpak. Dit is op zijn vroegst vanaf groep 5. Voor deze kinderen wordt een OPP opgesteld.

Het ontwikkelingsperspectief is het niveau wat uiteindelijk van het kind verwacht wordt. Scholen moeten voor leerlingen in het reguliere basisonderwijs die een onderwijsachterstand hebben een OPP opstellen. Vanuit het ontwikkelingsperspectief worden doelstellingen bepaald. De school kijkt of de leerling zich volgens dit perspectief ontwikkelt en past het onderwijs- en leerstofaanbod hierop aan. Door het werken vanuit een ontwikkelingsperspectief worden de talenten en mogelijkheden van de leerlingen beter benut. Werken vanuit een ontwikkelingsperspectief kan in het speciaal basisonderwijs een belangrijke bijdrage leveren aan het opbrengstgericht werken. Door een ontwikkelingsperspectief is ook voor ouders en inspectie inzichtelijk aan welke doelen gewerkt wordt.

Kinderen die meer aankunnen dan het gemiddelde van de groep worden gesignaleerd door de leerkracht, door observatie en op basis van toetsresultaten. Het komt ook voor dat ouders aangeven dat het kind zich verveelt op school. Voor de jaarlijkse signalering van (hoog)begaafdheid in oktober maken we gebruik van het SIDI-3 protocol. Voor deze kinderen zoeken we manieren om oefenstof te compacten en daarvoor in de plaats verdiepings- en verbredingsstof aan te bieden. Daarnaast is er voor kinderen die over de hele breedte extra uitdaging nodig hebben plaats in een plusgroep (Horizongroep). Stamgroepleider en Intern Begeleider en de HB specialist nemen hiertoe gezamenlijk een besluit op basis van vastgestelde onderwijsbehoeften bij de leerling.

Bij uitzondering komt het voor dat kinderen een groep overslaan. Hierbij geldt het protocol Versnelling op Zonnowereld (bijlage 5).

Overgang naar een volgende groep **Groepsovergang in de kleuterperiode**

Spelend leren

In de groepen 1 en 2 wordt gewerkt aan de brede ontwikkeling van kleuters op het terrein van de senso-motorische, de sociaal-emotionele, de cognitieve en de taalontwikkeling.

Kinderen in deze leeftijdsgroep leren voornamelijk spelenderwijs en worden hiertoe in de kleutergroepen uitgedaagd door een stimulerende leeromgeving. Het spelend leren is het grootste verschil tussen deze groepen en de groepen 3

t/m 8. Vanaf groep 3 verwachten we van kinderen klaar te zijn om het meer schoolse leren aan te kunnen (intentioneel leren), met een expliciet aanbod, instructie, oefening en (re)productie.

Door een systeem van observatie en toetsing, registratie, analyse en hierop gebaseerd de planning van activiteiten, taken en (verlengde) instructies wordt elk kind een passend speel-leer-aanbod geboden.

Observaties worden vanaf de start in groep 1 bijgehouden in "OVM-web" (een webbased systeem genaamd OntwikkelingsVolgModel). Hierin zijn meer dan 15 ontwikkelingslijnen op alle eerder genoemde gebieden (senso-motorisch, sociaal-emotioneel, cognitief, taal) opgenomen. Aanvullend hierop worden in groep 2 één keer per jaar Cito-toetsen afgenomen voor Taal en Rekenen.

De te behalen doelen voor de kleuterperiode zijn vastgelegd in de SLO-doelen taal en rekenen. Wat betreft de sociaal-emotionele ontwikkeling en de ontwikkeling van de executieve functies (taak-werkhouding, zelf-regulatie) zal een kind na de kleuterperiode klaar moeten zijn voor de overgang naar het meer schoolse leren in groep 3.

Leertijd = ontwikkeltijd

De ontwikkeling van een kind op de diverse ontwikkelingsgebieden kan in tempo erg verschillen, zonder dat dat meteen iets zegt over de latere ontwikkeling/schoolloopbaan van het kind. Deze soms sprongsgewijze ontwikkeling kenmerkt juist de kleuterperiode. De leertijd, of beter "de ontwikkeltijd" van kinderen in groep 1/2 kan daarom onderling sterk verschillen en loopt uiteen van anderhalf tot drie jaar.

Hoe gaat het met de doorstroom van groep 1, naar 2 en naar 3?

Als een kind 4 jaar is stroomt het in in groep 1. Is het kind geboren vóór 1 januari, dan wordt het het schooljaar daarop in groep 2 geplaatst. Dit is het uitgangspunt.

Het is mogelijk dat na enige tijd in groep 2 blijkt dat het aanbod van groep 2 niet passend is voor een kind: de opdrachten zijn nog te moeilijk waardoor het kind niet uitgedaagd maar overvraagd wordt. We passen dit aanbod dan aan, zodat het kind weer op zijn of haar niveau wordt gestimuleerd. Het kan ook zijn dat een kind in groep 1 laat zien toe te zijn aan groep 2 werk. Ook in dat geval past de stamgroepleider het aanbod aan. Er wordt dus per kind, in welke maand het ook geboren is, gekeken naar de individuele ontwikkeling en het aanbod dat er bij aansluit. Om administratieve redenen kiezen we voor de 1 januari-datum om het in een leerjaar in te delen.

In de loop van het schooljaar zal duidelijk worden of de overgang naar groep 3 aan het eind van het schooljaar haalbaar is. Hierover zal in de reguliere gesprekscyclus met ouders van gedachten worden gewisseld.

Soms zijn er twijfelgevallen: de ontwikkeling van een kind lijkt net wel of net niet de overgang naar groep 3 mogelijk te maken. We wachten dan af tot april/mei (vanwege een mogelijke sprongsgewijze ontwikkeling) en maken gebruik van de beslisboom en de lijst met beslissingsaspecten (bijlage 6). Deze maakt een afweging mogelijk tussen de verschillende ontwikkelingsgebieden. We doen dit zoveel mogelijk samen met ouders.

Uiteindelijk is school verantwoordelijk en zal de school het besluit nemen.

Een kind dat extra leertijd in groep 2 krijgt, zal met een op zijn behoeften toegespitst programma, kunnen doorontwikkelen naar aansluiting met groep 3.

Onze ervaringscijfers: aantal kinderen in groep 2 geboren tussen 1 oktober en 1 januari:

	Besluit: naar groep 3	In %	Besluit: extra leertijd groep 2	In %	Totaal
2018/2019					
2017/2018	6	85%	1	15%	7
2016/2017	5	50%	5	50%	10
2015/2016	8	62%	5	38%	13
2014/2015	6	67%	3	33%	9
2013/2014	6	86%	1	14%	7
2012/2013	9	90%	1	10%	10
2011/2012	9	69%	4	31%	13

Is verlengde leertijd dan hetzelfde als blijven zitten/doubleren?

Nee. Een school moet ervoor zorgen dat kinderen in principe de basisschool in acht aaneensluitende jaren moeten kunnen doorlopen. Wordt dat langer, dan moet school deze beslissing kunnen onderbouwen (met bijvoorbeeld observatiegegevens, toetsresultaten, beslisboom).

Leertijdverlenging in groep 1 en 2 betekent niet dat een kind in groep 3 t/m 8 niet meer zou mogen doubleren. Een kind mag uiterlijk tot en met het schooljaar waarin het 14 jaar wordt naar de basisschool.

In hogere groepen

Als er met betrekking tot een leerling bij de stamgroepleider twijfels ontstaan over overgang naar een volgende groep wordt in overleg met de intern begeleider in een vroeg stadium, uiterlijk enkele weken na de januari toetsen, hierover contact gezocht met ouders. Afgewogen wordt of een extra jaar in dezelfde groep op sociaal-emotioneel gebied, taak/werkhouding en cognitieve prestaties een duidelijke meerwaarde kan hebben voor de leerling. In de periode jan- april zal er oudergesprek worden gepland door de stamgroepleider, om de situatie met ouders te bespreken. Gestreefd wordt naar besluitvorming uiterlijk in mei. De beslissing wordt zoveel mogelijk samen met ouders voorbereid. Uiteindelijk neemt directie het besluit.

Bewaren van de toetsgegevens

De methodeonafhankelijke toetsen worden veelal twee keer per jaar afgenomen in januari en juni. Voor groep 8 is dat in oktober/november. Stamgroepleiders zijn verantwoordelijk voor juiste invoer van de resultaten in ParnasSys. De toetsboekjes en toetsbladen van methodeonafhankelijke toetsen worden tijdens het schooljaar in de groep bewaard. Aan het eind van het schooljaar worden ze vernietigd, tenzij de stamgroepleider ze bewaart voor latere analyse (in leerlingsdossier).

Voor AVI-toetsbladen geldt dat altijd de laatste wordt bewaard en eventueel overgedragen aan de volgende stamgroepleider.

De methodegebonden toetsen worden ingevoerd in ParnasSys. De toetsen van het lopende schooljaar worden in de klas bewaard.

De verantwoordelijkheid voor het bewaren en invoeren van de toetsresultaten ligt bij de stamgroepleider.

Overdracht gegevens als een leerling van school gaat

Wanneer een leerling van school gaat coördineert IB de zorgvuldige overdracht van leerlinggegevens over resultaten en onderwijsbehoeften. Administratie zorgt voor de digitale overdracht van het ParnasSys-dossier. Dit kan nadat de leerling definitief is overgegaan naar de nieuwe school. Ouders kunnen hiervan een kopie opvragen. Het leerlingdossier (hardcopy en in ParnasSys) wordt 2 jaar bewaard en daarna vernietigd.

Dossiervorming

In de Wet Persoons Registratie (WPR) zijn de rechten van de ouders/verzorgers vastgelegd. Ouders/verzorgers hebben de volgende rechten:

- Recht van kennisgeving: ouders dienen op de hoogte te zijn van de geregistreerde gegevens van hun kind.
- Recht op kennisneming: NAW gegevens dienen 5 jaar na het verlaten van de school bewaard te blijven.
- Recht op inzage: iedere ouder of verzorger heeft ten allen tijde het recht alle gegevens van zijn eigen kind die verzameld zijn in te zien.
- Recht op verbetering: u heeft het recht om verandering in de persoonsgegevens te laten aanbrengen.
- Recht van kennisneming van verstrekking: over dracht van kennis aan derden kan alleen na schriftelijke toestemming van de ouders.

Op de Zonnewereld werken wij met verschillende mappen en dossiers waarin gegevens van kinderen staan:

- 1) Groepsmap: map waarin de stamgroepleider groepsplannen, roosters en dag/weekplanningen bewaart die nodig zijn voor de dagelijkse bezigheden.
- 2) Resultatenmap: map waarin de stamgroepleider de resultaten van kinderen op methode-gebonden en methode-onafhankelijke toetsen bewaart voor zover het niet in ParnasSys staat.
- 3) Toetsmap: map met materiaal dat nodig is om toetsen af te nemen. Hierin staan geen leerlinggegevens.

Deze werkmappen liggen in de groep.

In bijlage 7 is de vaste inhoudsopgave van de mappen opgenomen.

Afspraken over het dossier en recht van inzage:

De stamgroepleider zorgt voor het onderhoud van de mappen in de groep en zorgt dat alle aan het leerlingdossier worden toegevoegd. IB zorgt voor juiste toevoeging van aan zorg gerelateerde documenten.

Het is niet toegestaan om dossiers mee buiten school te nemen.

Ouders kunnen het dossier inzien wanneer zij een afspraak hebben gemaakt met de directie of intern begeleider. Deze is ook aanwezig bij het inzien van het dossier en geeft toelichting waar nodig. Ook de leerkracht kan hierbij aanwezig zijn.

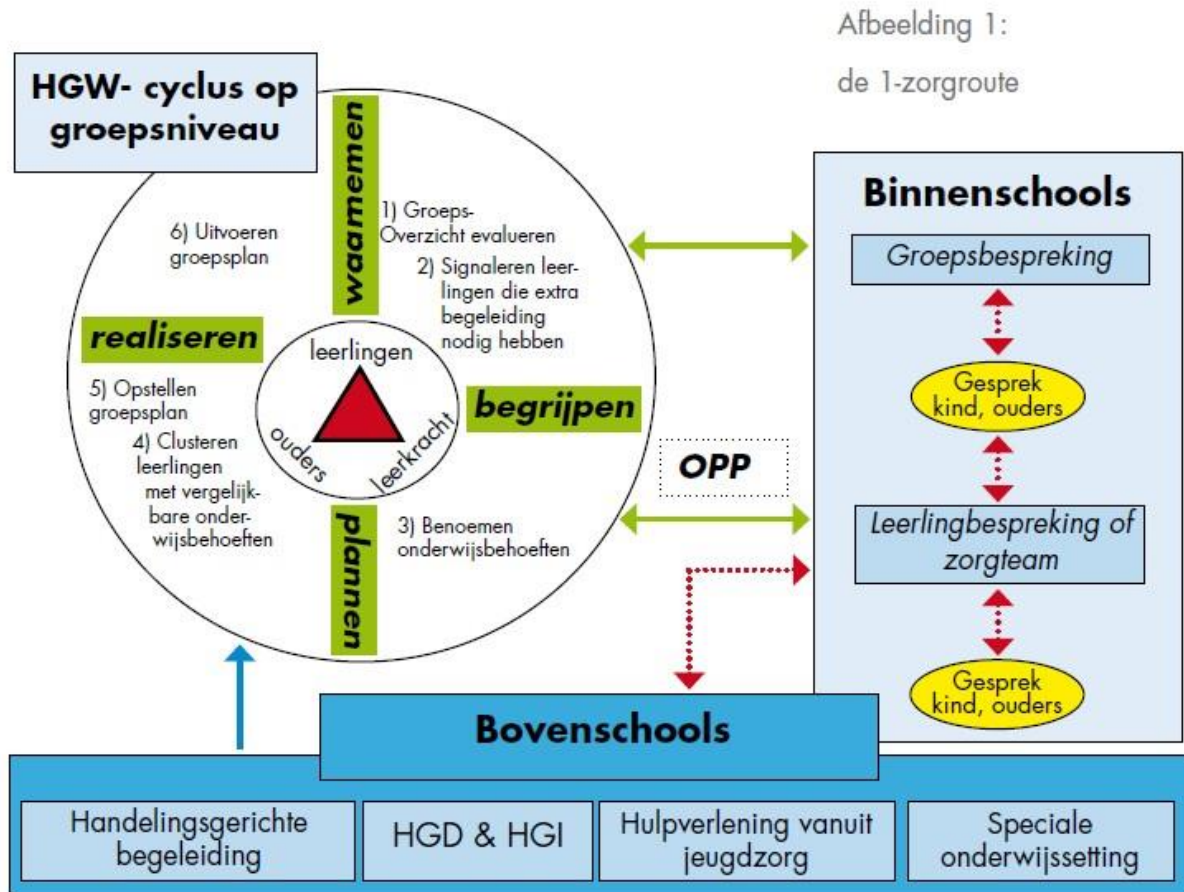
Directie, IB, stamgroepleiders, IAB, schooladministratie en ouders volgens bovengenoemde afspraken hebben toegang tot de leerlingdossiers.

Leerlingdossiers worden twee jaar bewaard nadat kinderen de school hebben verlaten. Daarna worden ze vernietigd.

Bijlagen

- 1) Werkcyclus volgens Handelingsgericht werken
- 2) Formulier groepsbespreking
- 3) Teamintervisie: de incidentmethode.
- 4) Criteria dyslexie onderzoek Masterplan Dyslexie
- 5) Protocol Versnelling
- 6) Beslisboom en beslissingsaspecten overgang groep 2 naar 3
- 7) Indeling groepsmappen

Bijlage 1: Werkcyclus volgens Handelingsgericht werken

Bijlage 2: Formulier Groepsbespreking

Checklist voorbereiding groepsbespreking

Checklist voorbereiding Groepsbespreking	Bespreekpunten voor de groepsbespreking
1. Evalueren vorige werkperiode (vorig groepsplan) ○ Zijn de geplande activiteiten (voor de hele groep, subgroepen en/of individuele leerlingen) afgerond? Zo nee, wat is hiervan de oorzaak? ○ Zijn de gestelde doelen bereikt? Zo nee, wat is hiervan de oorzaak? Schoot het aanbod tekort? Waren de doelen te hoog/te laag gegrepen? ○ Hebben de leerlingen geprofiteerd van het aanbod/aanpak? Zo ja, wordt deze voortgezet of afgebouwd? Zo nee, welke aanpassingen zijn de komende periode in het aanbod/aanpak nodig?	
2. Aandachtspunten voor de hele groep ○ Wat zijn de komende periode op basis van de verzamelde gegevens in het groepsoverzicht aandachtspunten voor de hele groep?	
3. Signaleren kinderen die de komende periode extra aandacht nodig hebben ○ Zijn de betrokken leerlingen terecht gesignaleerd? ○ Welke leerlingen zijn ten onrechte niet gesignaleerd? <i>Zie ook "Kijkwijzer groepsoverzicht"</i>	
4. Aanscherpen onderwijsbehoeften leerling Kijk bij welke leerlingen de onderwijsbehoeften nader ingevuld of aangescherpt moeten worden. ○ Wat is precies de vraag van dit kind? ○ Bij welke kinderen is verder handelingsgericht onderzoek nodig om de onderwijsbehoeften te benoemen? <i>Zie ook "Kijkwijzer groepsoverzicht"</i>	
5. Clustering van de leerlingen Bekijk de voorgestelde clustering van de leerkracht. ○ Leren de kinderen zo optimaal van en met elkaar? ○ Is de clustering voor deze leerkracht haalbaar qua klassenmanagement? ○ Welke maatregelen zijn in het klassenmanagement nodig?	
6. Opstellen van nieuw groepsplan ○ Heeft de leerkracht vragen bij de doelen voor de hele groep, de subgroepjes of een individuele leerling? ○ Heeft de leerkracht vragen over het onderwijsaanbod voor de hele groep, de subgroepjes of een individuele leerling? ○ Is duidelijk wanneer, hoe en door wie geëvalueerd wordt of de doelen bereikt zijn? ○ Hoe maakt de leerkracht de vertaling naar de week-	

en dag- planning? ○ Wat heeft de leerkracht nodig aan ondersteuning of begeleiding om het groepsplan uit te voeren? ○ Welke observatie- en/of bespreekpunten heeft de leerkracht voor de klassenconsultatie?	
7. Aanmelding leerling-bespreking Bekijk welke leerlingen eventueel in aanmerking komen voor de aanmelding voor de leerling-bespreking. ○ Welke leerlingen worden aangemeld voor een leerling-bespreking en met welke vraag? ○ Welke voorbereiding is daarvoor nodig? Wie moeten er bij de bespreking worden uitgenodigd en waarom?	

Bijlage 3: Teaminterview: de incidentmethode

Ronde 1. (5 min.)

De probleeminbrenger (één collega) heeft een probleem ingebracht en licht dit toe in de groep. Hierbij wordt nog niet verteld hoe de probleeminbrenger heeft gehandeld.

Ronde 2. (15 min.)

De andere aanwezigen kunnen na lezing verhelderingvragen stellen. Hierbij gelden de volgende regels:

- De groep stelt louter informatieve vragen aan de inbrenger.
- Het gaat om feitelijke vragen.
- Je mag doorvragen, maar niet interpreteren, oordelen of suggereren.
- De probleeminbrenger herformuleert het probleem met de nieuwe informatie uit de verhelderingsronde.
- De inbrenger vertelt hoe zij/hij uiteindelijk heeft gehandeld.

Ronde 3. (15 min.)

Als het probleem helder is voor een iedereen geeft de groep zoveel mogelijk handelingssuggesties voor het probleem. Een voorwaarde is dat de te geven suggesties zo concreet mogelijk beschreven worden. De probleeminbrenger mag nog geen vragen stellen. Iemand schrijft mee met de suggesties.

Ronde 4. (5 min.)

Hierna mag de probleeminbrenger om verheldering vragen bij de gegeven suggesties. (wat bedoel je daar precies mee, kun je dat wat concreter omschrijven?)

Ronde 5. (5 min.)

De probleeminbrenger geeft aan welke suggesties hem / haar het beste lijken te passen in het gegeven probleem.

Ronde 6. variabel ligt aan de probleemomschrijving(5min.)

De probleeminbrenger vertelt hoe hij/zij na de interview gehandeld heeft en wat het effect was.

Ronde 7. (5 min.)

De deelnemers vertellen wat deze interviewronde voor hen heeft opgeleverd.

Website: <http://www.steunpunt dyslexie.nl/wat-is-dyslexie/>

Van onderwijs naar zorg: doorverwijzen bij een vermoeden van dyslexie in het kader van de vergoedingsregeling

Het onderwijs en de gezondheidszorg dragen samen de verantwoordelijkheid voor het voorkomen en verminderen van lees-/spellingproblemen. Het onderwijs heeft als taak er alles aan te doen om voor goed lees- en spellingonderwijs te zorgen. Daarbij hoort ook dat lees- en spellingproblemen in een vroeg stadium worden gesignaleerd en dat er bij een achterstand intensieve begeleiding wordt geboden. Voor een beperkte groep is goed onderwijs en intensivering van begeleiding ontoereikend en is behandeling in de gezondheidszorg wenselijk. Leerlingen kunnen pas worden doorverwezen naar de zorg als er sprake is van didactische resistentie die blijkt uit een ernstige achterstand die blijft bestaan, ook na herhaalde interventies. Pas dan is het vermoeden van dyslexie voldoende onderbouwd en kunnen leerlingen doorgestuurd worden voor diagnostisch onderzoek.

Signaleren van leesproblemen in het onderwijs

In de Protocolen Leesproblemen en Dyslexie (Expertisecentrum Nederlands) staat beschreven hoe lees en spellingproblemen met behulp van toetsen en observaties in het onderwijs systematisch kunnen worden opgespoord. Er wordt uitgegaan van meetmomenten waarop de meeste gestandaardiseerde toetsen kunnen worden afgenomen. Elk schooljaar kent hoofdmetingen en tussenmetingen. De hoofdmeting is het meetmoment waarop de lees- en spellingontwikkeling van alle leerlingen in kaart wordt gebracht. De hoofdmetingen vinden plaats in januari/februari en mei/juni. Op basis van de gegevens kan worden bepaald welke leerlingen intensivering van begeleiding nodig hebben. De tussenmetingen hebben tot doel om het effect van de extra hulp aan zwakke lezers en spellers vast te stellen. De tussenmetingen vinden plaats in oktober/november en april/mei.

Op basis van toetsresultaten aangevuld met eigen observaties bepaalt de leerkracht de intensiteit en hoeveelheid ondersteuning die een leerling dient te krijgen. Dit staat beschreven in zorgniveaus waarbij zorgniveau 1 de basis vormt. Zorgniveau 2 en 3 zijn een aanvulling op zorgniveau 1 als de instructie in de klas alleen niet toereikend is voor een leerling.

Zorgniveau Stap

Niveau 1:

Goed lees- en spellingonderwijs in klassenverband

Kwaliteit instructiegedrag en

klassenmanagement

Juist gebruik van effectieve methodes

Gebruik leerlingvolgsysteem

Niveau 2:

Extra zorg in de groepssituatie door de leerkracht

(zwakste 25% van de leerlingen)

Vaststellen van potentiële uitvallers en

voldoende differentiatie in de klas

Niveau 3:

Specifieke interventies uitgevoerd en/of ondersteund door de zorgspecialist in de school

(zwakste 10% van de leerlingen)

Vaststellen leerlingen met ernstige lees-

Passend onderwijs op Zonnewereld

/spellingproblemen en instructie individueel
of in kleine groepjes
Vaststellen van achterstand en
hardnekkigheid: vermoeden van dyslexie
Diagnostiek en behandeling in het zorginstituut
(zwakste 4% van de leerlingen)

Vaststellen van dyslexie
(psychodiagnostisch onderzoek)
Gespecialiseerde dyslexiebehandeling

Bron: Continuüm van Zorg (2005) – Chris Struiksmā

Criteria voor doorverwijzing

Bij de invoering van de vergoedingsregeling dyslexie in 2009 is bepaald welke leerlingen voor deze regeling in aanmerking komen. Er zijn criteria vastgesteld waarmee onderwijs en zorg bij doorverwijzing rekening moeten houden. De school moet de ernst van de lees-/spellingproblemen onderbouwen; de diagnosticus stelt vervolgens vast of er inderdaad sprake is van ernstige dyslexie.

Het onderwijs onderbouwt de ernst van het lees-/spellingprobleem door aan te tonen dat er op 3 achtereenvolgende meetmomenten sprake is van een ernstige achterstand ondanks intensivering van begeleiding gedurende twee perioden. Concreet betekent dat het volgende:

- De school toont aan goed onderwijs en intensieve begeleiding geboden te hebben die voldoet aan kenmerken van effectief onderwijs en handelen.

- De school toont aan dat een leerling zeer lage lees- en spellingscores behaalt op 3 achtereenvolgende metingen, ondanks het geboden onderwijs en de intensieve begeleiding.

Het traject dat in het onderwijs wordt doorlopen, wordt hierna in een schema weergegeven.

Vanaf groep 3 start het formele leesonderwijs en volgt de leerkracht de lees- en spellingontwikkeling van de leerlingen. Zodra de leerkracht vaststelt (hoofdmeting 1) dat een leerling uitvalt op een lees- en spellingtaak (bijvoorbeeld op de DMT) wordt de begeleiding in het onderwijs geïntensiveerd; er wordt begeleiding op minimaal zorgniveau 2 gegeven. Leerlingen die tot de zwakste 20-25% van de lezers behoren (V-score of lage D + E-score) komen in elk geval in aanmerking voor deze extra begeleiding van de leerkracht. Het gaat dus niet alleen om de allerzwakste lezers (de V-minscore of E-score), maar ook om die leerlingen die aan extra ondersteuning behoefte hebben om het lees-/spellingonderwijs in de klas te kunnen blijven volgen. Leerlingen kunnen al voor extra begeleiding in aanmerking komen na het eerste meetmoment in groep 3 (januari/februari) maar ook later in groep 3 (mei/juni), groep 4 of later. De leerkracht houdt een vinger aan de pols gedurende deze eerste periode. Er vindt eventueel een extra tussenmeting plaats om te bepalen hoe de leesontwikkeling van de leerling verloopt. Bij de eerstvolgende hoofdmeting (hoofdmeting 2) wordt opnieuw gekeken hoe de leerling presteert ten opzichte van de norm. Er wordt bepaald of begeleiding op zorgniveau 2 en 3 nodig is. Bij leerlingen die tot de zwakste 20-25% van de lezers behoren (V-score of lage D + E-score) wordt de begeleiding door de leerkracht op zorgniveau 2 voortgezet. Als de leerling ondanks de extra begeleiding in de voorgaande periode opnieuw ernstige leesuitval laat zien en tot de zwakste 10% behoort (E-score of V-(min)score), komt de leerling bovendien in aanmerking voor zeer intensieve begeleiding op zorgniveau 3. Na een periode van 10 à 12 weken vindt er een tussenmeting plaats.

Deze meting is voor schoolintern gebruik: de meting laat zien of de extra begeleiding effect heeft gehad. Moet de begeleiding worden voortgezet en/of moet de begeleiding worden bijgesteld? Omdat de toetsen niet voor dit moment zijn genormeerd, kunnen de scores alleen worden vergeleken met de scores van het vorige meetmoment (hoofdmeting 2). Zo kan worden bepaald of de leerling zich ontwikkelt en of er verbetering is. Eventueel kan de begeleiding worden

bijgesteld voor de volgende interventieperiode. Na deze periode van zeer intensieve begeleiding vindt opnieuw een hoofdmeting (hoofdmeting 3) plaats. Op basis van de (genormeerde) toets gegevens op de drie hoofdmetingen en de effecten van onderwijs en de extra geboden begeleiding, kan ervoor gekozen worden een leerling door te verwijzen naar de zorg voor diagnostiek en behandeling.

Voor doorverwijzing naar de zorg komen alleen de leerlingen in aanmerking die op alle 3 hoofdmetingen een zeer lage score hadden (zie schema). Er zal niet bij alle leerlingen die extra begeleiding op school krijgen, aanleiding zijn om ze door te verwijzen. Het gaat alleen om de leerlingen bij wie sprake is van (zeer) ernstige lees-/spellingachterstand en didactische resistentie. Bij leerlingen met minder ernstige lees-/spellingproblemen heeft de school de taak de lees- en spellingontwikkeling met onderwijs en extra ondersteuning te optimaliseren.

Bijlage 5: Factsheet Gemeente Utrecht verwijzing Dyslexie

Zorg voor kinderen met Ernstige Enkelvoudige Dyslexie

Aanleiding

Per 1 januari 2015 is de gemeente op basis van de Jeugdwet verantwoordelijk voor de organisatie en vergoeding van zorg voor kinderen met ernstige enkelvoudige dyslexie (EED*). De kinderen met EED komen alleen in aanmerking voor de vergoeding van het diagnostiektraject en behandeling als de zorg is gestart vanaf het 7e en voor het 13^e levensjaar. Tot 1 januari 2015 werd deze zorg vergoed vanuit de zorgverzekeringswet. U kunt als school, buurtteam en zorgaanbieder in dit stuk lezen hoe de route verloopt voor vaststelling en de verwijzing naar de juiste behandeling.

Samenwerking voor goede zorg

Van 1 januari tot 1 juni 2015 verliep de toegang tot de EED-zorg via het buurtteam. Omdat de route via het buurtteam niet logisch bleek, heeft de gemeente in afstemming met schoolbesturen, Lokalis (de buurtteamorganisatie) en het Kwaliteitsinstituut Dyslexie, gekozen voor een aanpassing van de verwijzroute. Samen met het onderwijs en de zorgaanbieders wil de gemeente Utrecht deze EED zorg zo vormgeven dat de leerlingen die deze zorg nodig hebben ook zo goed mogelijk behandeld kunnen worden. Voor de langere termijn verkennen gemeente en onderwijs de mogelijkheden om dyslexiezorg nog dichter tegen het onderwijs aan te organiseren.

Intensieve begeleiding op school

De school is de eerstverantwoordelijke om kinderen lees- en spellingonderwijs te bieden. De ondersteuning van leerlingen met lees- en spellingproblemen en niet-ernstige enkelvoudige dyslexie maakt onderdeel uit van de basisondersteuning die elke school biedt. Een leerkracht of intern begeleider biedt, als er een vermoeden van dyslexie bestaat, eerst intensief begeleiding conform het Protocol Leesproblemen en Dyslexie Primair Onderwijs. Als een kind daarna nog onvoldoende scoort op genormeerde toetsen dan is er mogelijk sprake is van een (ernstige) achterstand. Kan de school de achterstand van het kind niet verbeteren of inhalen met scholing dan kan er sprake zijn van EED.

Scholen werken per kind met een Ontwikkelings Perspectief Plan (OPP) dan wel een handelingsplan, waarin de ondersteuningsbehoefte van een leerling (in dit geval lezen/spelling) duidelijk beschreven is. De school houdt de taak om een schooldossier op te stellen en het vermoeden van dyslexie te onderbouwen,

conform het Protocol Leesproblemen en Dyslexie Primair Onderwijs. Het OPP/handelingsplan kan als basis dienen voor het dossier.

Op het moment dat een school samen met de ouders het vermoeden hebben van EED kunnen de ouders het dossier voor een screening opsturen naar een door de gemeente Utrecht gecontracteerde zorgaanbieder (zie bijlage 2). Om in aanmerking te komen voor deze screening zijn er een aantal criteria opgesteld die te vinden zijn in bijlage 1. Deze criteria komen overeen met de criteria die vast zijn gesteld door Masterplan Dyslexie.

Route om kinderen te laten behandelen voor EED

De zorgaanbieder screent het dossier en bepaalt of de leerling in aanmerking komt voor een diagnostiek traject. Als dit niet het geval is stuurt de aanbieder het dossier terug naar de school en de ouders. Voldoet het dossier wel aan de gestelde criteria en verwacht de zorgaanbieder ook dat er mogelijk sprake is van EED, dan kan de zorgaanbieder contact opnemen met het buurtteam voor een verwijzing. Het buurtteam volgt het advies van de zorgaanbieder. De buurtteammedewerker die aan de betreffende school verbonden is, geeft de verwijzing af en de zorgaanbieder informeert de ouders en de school. Als een leerling buiten Utrecht op school zit, is het buurtteam uit de wijk aan zet. In bijlage 3 staan de contactgegevens van de verschillende buurtteams. Het buurtteam geeft een verwijzing af voor zowel diagnostiek als behandeling. Zonder diagnose kan de behandeling niet starten. Zodra de zorgaanbieder de verwijzing van het buurtteam binnen heeft kunnen zij beginnen met een diagnostiektraject. Als de zorgverlener na dit traject de diagnose EED niet kan vaststellen dan stopt het traject en de daarbij behorende DBC. De school en ouders ontvangen hierover informatie van de zorgaanbieder. Als de zorgverlener wel een diagnose vaststelt voor EED dan kan het behandeltraject starten.

Samengevat:

1. School stelt dossier op

2. Ouders leveren schooldossier aan bij gecontracteerde zorgaanbieder

3. Zorgaanbieder screent dossier

3a. Als een leerling niet in aanmerking komt voor een diagnostiektraject stuurt de zorgaanbieder het dossier terug naar de school en ouders

3b. Als een leerling wel in aanmerking komt voor een diagnostiektraject, neemt de zorgaanbieder contact op met de gezinswerker van het buurtteam op de betreffende school voor een verwijzing

4. Het buurtteam geeft een verwijzing af en zorgaanbieder informeert de ouders en de school

5. Zorgaanbieder start een diagnostiektraject

6a. Wanneer de zorgaanbieder geen diagnose EED vaststelt dan sluit het dossier en stopt het traject en de daarbij behorende DBC. School en ouders ontvangen hierover informatie van de zorgaanbieder

6b. Bij vaststelling van EED start het behandeltraject door de zorgaanbieder

* Ernstige enkelvoudige dyslexie (EED): Enkelvoudig betekent dat het kind naast de dyslexie geen ggz-stoornis, beperking of andere taal- of leerstoornissen heeft die belemmerend zijn voor dyslexieonderzoek en/of -behandeling (comorbiditeit). Voor kinderen bij wie sprake is van problemen naast de dyslexieklachten (bijvoorbeeld dyslexie in combinatie met ADHD of een spraak/taalstoornis), is een intensiever behandel-/begeleidingstraject nodig. In deze gevallen wordt eerst de bijkomende stoornis of beperking behandeld, voordat een kind in aanmerking komt voor een behandeling ernstige enkelvoudige dyslexie.

Criteria voor doorverwijzing naar vergoede dyslexiezorg

Leeftijd

Om in aanmerking te komen voor vergoede zorg moet de zorg aangevangen zijn voor het 13^e levensjaar. Ook komen leerlingen vanaf hun 7^e levensjaar pas in aanmerking.

Dossier

De school moet een compleet en getekend (door directeur namens het bevoegd gezag) dossier aanleveren. Dit dossier bevat de volgende onderdelen:

- Basisgegevens uit het leerlingvolgsysteem
- Beschrijving van het lees- en spellingsprobleem
- Signalering lees- en spellingsproblemen: datum, toets (criteria, score), afgenomen door
- Omschrijving van de extra begeleiding (doelen, duur, inhoud, organisatievorm, begeleider)
- Resultaten van de extra begeleiding en beschrijving van gebruikte toetsen en normering
- Vaststelling toenemende achterstand ten opzichte van de normgroep, met vermelding van gebruikte toetsen en normcriteria
- Argumentatie voor het vermoeden van ernstige dyslexie: aantonen van didactische resistentie na geboden begeleiding van voldoende intensiteit en kwaliteit
- Indien bekend, vermelding en beschrijving van eventuele andere (leer)stoornissen

Vaststellen achterstand

Achterstand moet worden vastgesteld in minimaal drie achtereenvolgende meetmomenten.

Didactische resistentie betekent dat ondanks 15 à 20 weken didactisch adequate hulp volgens het protocol Leesproblemen en Dyslexie de leerling bij de zwakste lezers vergeleken met de normgroep blijft.

Dit houdt in dan een leerling op de drie hoofdmetingen het volgende heeft gescoord:

- Lezen: V-(min)score of E-score (laagste 10%)

OF

- Lezen: V-score of lage D-score (laagste 20%)
- Spelling: V-(min)score of E-score (laagste 10%)

Comorbiditeit

Op het moment dat er naast dyslexie ook nog sprake is van een andere stoornis geldt dat eerst de andere stoornis behandeld moet worden tot het niveau is bereikt waarop de stoornis niet meer belemmerend is voor de dyslexiezorg. Een orthopedagoog of psycholoog moet vaststellen of de stoornis belemmerend is.

Bijlage 6: Protocol Versnelling

Zonnewereld Protocol versnelling

Uit onderzoek blijkt het volgende:

- Kinderen functioneren na een versnelling cognitief beter en op sociaal-emotioneel gebied zeker niet minder (en volgens sommige onderzoeken zelfs beter).
- Versnellen heeft geen noemenswaardig effect op het zelfbeeld van kinderen. Wel hebben meisjes die een klas versneld hebben volgens hun ouders en mentoren meer zelfvertrouwen dan meisjes die dit niet hebben gedaan.
- In de eerste twee jaren van het voortgezet onderwijs worden jonge versnellers minder goed sociaal geaccepteerd. Bij meisjes is dit minder het geval: zij weten zich vaak beter aan te passen. De verschillen ebben in de hogere klassen weg.
- Zo lang kinderen goed in hun vel zitten en voldoende kunnen worden uitgedaagd met verrijkingsopdrachten wordt door deskundigen aanbevolen terughoudend te zijn met versnelling. Zit het kind niet goed in zijn vel, vraag dan eens aan ouders of het zou kunnen dat het kind beter past bij oudere kinderen.
- Versnellen alleen is geen optie. Het kind leert sneller en heeft dus meer nodig. Zonder verrijkingsstof zou een kind nogmaals moeten versnellen en dat is meestal onwenselijk.

Beleid versnelling op Zonnewereld:

Zonnewereld staat in beginsel positief tegenover het eenmalig versnellen van leerlingen, indien de situatie daarom vraagt. Het besluit komt tot stand op basis van een zorgvuldige afweging van factoren die hierbij een rol spelen (bron: SIDI 3 protocol):

- Cognitieve capaciteiten: meer dan gemiddelde intellectuele capaciteiten. Op te maken uit resultaten op toetsen en observaties van de leerkracht. De signalerings- en diagnostische lijsten van het SIDI-3 protocol kunnen hierbij worden ingezet als hulpmiddel.
- Didactische voorsprong: de leerling moet zonder veel aanpassingen mee kunnen lopen met het volgende leerjaar. Indien er aanpassingen nodig zijn dienen ouders zich te committeren aan actieve medewerking. Dit wordt op papier vastgelegd.
- Spanningsboog: de leerling moet zijn aandacht langere tijd op zijn werk kunnen richten.
- Werkhouding: de leerling moet een werkhouding hebben die geen belemmering vormt voor het meedoen in de hogere groep
- Zelfstandigheid: de leerling moet over voldoende zelfstandigheid beschikken om zich in de volgende groep te handhaven. In de voorbereidingsfase van de versnelling spelen ouders hierbij een belangrijke rol (zelf afdrogen na het douchen, op de fiets naar een vriendje mogen).
- Sociaal-emotionele ontwikkeling: het kind moet aansluiting vinden bij de kinderen in de hogere groep. Het observatie-instrument ZIEN kan ingezet worden in deze inschatting.
- Fysieke gesteldheid: niet teveel verzuim wegens medische klachten
- Sparringpartners: zijn er sparringpartners waarmee de leerling in de hogere groep aan verrijkingsmateriaal kan werken (met name belangrijk voor hoogbegaafden)?

- In de ontvangende groep moet ruimte zijn. Indien het een leerling met extra zorg betreft moet er daarvoor ook ruimte zijn.
- Thuisituatie: stabiele thuisituatie die ondersteuning van de leerling in de periode van gewenning mogelijk maakt.

Stappenplan:

Stap 1: Ouders, leerkracht en/of intern begeleider signaleert de leerling en bespreekt met betrokkenen de wenselijkheid om versnelling te onderzoeken.

Indien de uitkomst positief is:

Stap 2: Leerkracht en ouders in overleg met intern begeleider maken per bovenstaand aandachtspunt een inschatting en leggen dit vast op het Versnellingsformulier. IB adviseert over doortoetsing.

Stap 3: Indien gewenst kan de Versnellingswenselijkheidslijst (VWL) van de Universiteit van Nijmegen ter controle worden ingevuld (bij IB).

Indien school en ouders het eens zijn: beslissing.

Indien school en ouders er gezamenlijk niet uit komen, kan het inwinnen van extern advies tot de mogelijkheden behoren (bijvoorbeeld het laten uitvoeren van een IQ test). Als er sprake is van ernstige handelingsverlegenheid bij school kan school opdracht geven voor een dergelijk onderzoek (met instemming van ouders).

Indien er een meningsverschil blijft bestaan zal school (directie) een definitief besluit nemen.

Bij een besluit tot versnelling:

IB :

- legt met ouders eventuele afspraken over thuisbegeleiding vast op papier
- waarschuwt administratie voor de aanpassing van ParnasSys
- formuleert na afstemming met stamgroepleiders en ouders een Plan van Aanpak en voert dit in in ParnasSys. Hierin wordt aandacht besteed aan:
 - * passende leerstof – compacten en verrijken
 - * ruimte voor eigen (creatieve) inbreng
 - * mentale weerbaarheid, omgaan met faalervaringen, tegenslag, discipline, fouten maken
 - * leerstrategieën
 - * sociaal vaardig gedrag

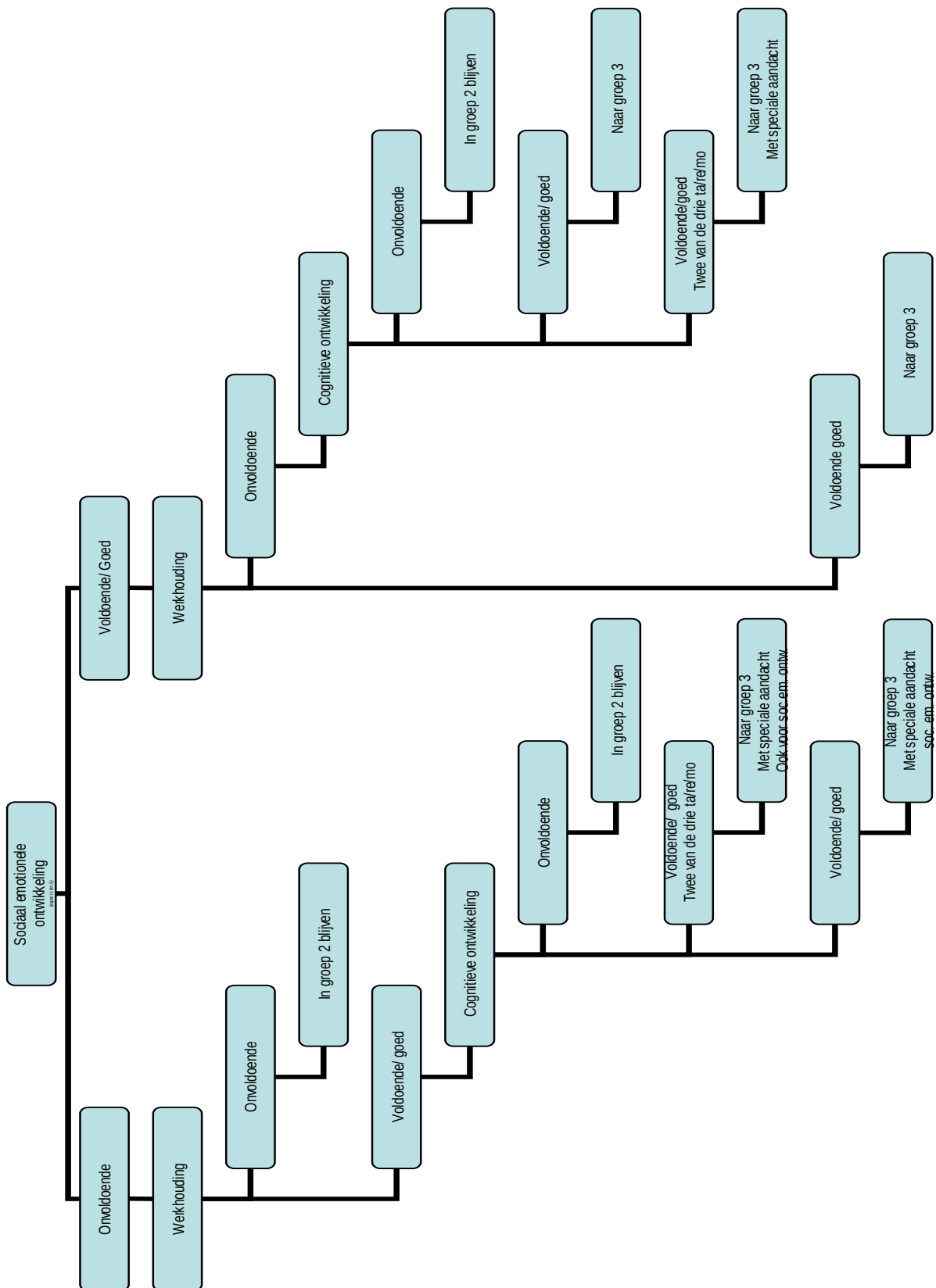
De huidige leerkracht:

- draagt de leerling over aan de ontvangende leerkracht.

De ontvangende leerkracht:

- zorgt voor een plekje in de groep en de benodigde materialen
- wijst een maatje aan die de leerling wegwijs kan maken in de groep
- maakt afspraken met de leerling over compacten en verrijken en legt deze vast in een contract
- Draagt zorg voor adequate begeleiding, eventueel in overleg met RT of Plusgroep-leerkracht, zoals in het plan van aanpak benoemd.

Bijlage 7: Beslisboom en beslissingsaspecten overgang groep 2 naar 3

Beslissingsaspecten

m.b.t. de overgang van groep 2 naar groep 3

Naam:

Geb. datum:

Leerkracht:

Groep:

	-	+/-	+
Sociaal emotioneel			
Zelfvertrouwen			
Weerbaarheid			
Omgaan met tegenslagen			
Omgaan met andere kinderen			
Gedrag tijdens groepsactiviteiten			
Werkhouding			
Betrokkenheid kring			
Motivatie/ taakgerichtheid/ concentratie			
- Vrije keuze			
- Weektaak/ moet opdracht			
- Werken met ontwikkelingsmateriaal			
Werktempo			
Werkverzorging			
Cognitieve ontwikkeling			
Taal			
- Passieve woordenschat			
- Kritische luisteren			
- Klank/ rijm			
- Eerste/laatste woord			
- Schrift oriëntatie			
- Analyse/synthese			
Extra afgenomen taaltoetsen			
-			
-			
-			
Rekenen			
- Getalbegrip			
- Meten			
- Meetkunde			
Motoriek			
- Grove motoriek			
- Fijne motoriek			

Bijlage 8: Indeling van de groepsmappen

In de groep gebruiken we:

- 1) De groepsmap (witte map)
- 2) De toetsmap (rode map)
- 3) De resultatenmap (gele map)

De groepsmap is tevens de map waar een invaller alle relevante informatie kan vinden.

Indeling groepsmap

Startpagina: inloggegevens invaller voor toegang tot SKOOL

DEEL 1: DE GROEP

1. Leerlingenlijst inclusief: adressen leerlingen, noodnummers, e-mailadressen
2. Klassenplattegrond
3. Bijzonderheden leerlingen: allergieën, medicijninstructie, instructie medisch handelen, etc.
4. BSO-lijsten
5. Verdeellijst bij ziekte

DEEL 2: PLANNINGEN EN ROOSTERS

6. Ritmisch weekplan
7. Week- en/of jaarplanningen vakken
8. Groepsplannen
9. Toetskalender
10. Ontruimingsplan + schoolplattegrond
11. RT- en/of ondersteuningsrooster
12. Buitenspeel-rooster
13. Gymrooster

DEEL 3: AFSPRAKEN

14. Afspraken schoolbreed
15. Klassenregels
16. Stoplichtmodel – afspraken
17. Overzicht vindplaatsen actueel jaarplan, zorgplan, schoolbrede protocollen, etc

DEEL 4: DIVERSEN (naar eigen inzicht, bijvoorbeeld “Wat vertel ik op stamgroepavond”))

18. Projecten/excursies
19.

Indeling toetsmap

Kopieën van relevante onderdelen uit de handleidingen en de scoreformulieren van de volgende toetsen:

1. Begrijpend lezen en -luisteren
2. Rekenen/Wiskunde
3. Woordenschat
4. DMT/AVI (ook Leeskaarten)
5. Spelling
6. TAK (groep 1 t/m 4)
7. Groep 3: herfstsignalering
8. Rekenen voor kleuters
9. Taal voor kleuters
10. Taalverzorging

Indeling resultatenmap

We streven naar het zoveel mogelijk digitaal opslaan en registreren van toetsen en andere informatie. In de map in de groep zitten de formulieren die niet in ParnasSys staan, zoals:

- de AVI scoreformulieren van het lopende schooljaar.
- de DMT leeskaarten van het lopende schooljaar
- de grafementesten, herfstsignalering (groep 3)
- overzichten van gemaakte projecten door de leerlingen (WO, topo, natuur en milieu, etc.)